

Agata Pyrzyńska*

Zgromadzenia na terenie uczelni. Uwagi na tle Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Assemblies on University Premises: Comments in the
Light of the Act of July 2018 Law on Higher Education
and Science

Abstract. The issue of freedom of assembly is among the most significant aspects of how any democratic state ruled by law functions. One specific type of assembly that exercise the freedom stipulated in Article 57 of the Constitution of the Republic of Poland is assemblies organized on university premises. These constitute an important tool for communicating positions and opinions, primarily by members of the academic community. However, due to the distinctive conditions under which higher education institutions operate, including the principle of university autonomy, the legislator decided to adopt special solutions regarding the organization of assemblies on university premises in the Law on Higher Education and Science, which constitutes a *lex specialis* to the Law on Assemblies. The aim of this article is to analyse the rules for organizing assemblies on university premises, including determining the extent to which the legislator has provided for specific exceptions in the organization of such assemblies compared to the rules set out in the Law on Assemblies. In particular, the discussion will take into account the constitutional principle of university autonomy, including the position of the rector and their specific duties regarding the maintenance of order and safety on university grounds. The analysis presents the statutory framework for organizing assemblies at higher education institutions, as well as the permissible discretion of university authorities in establishing internal regulations to further clarify this procedure. For the purposes of this study, the formal-legal method was used to examine the content, scope, and relationships between the applicable norms, alongside an analysis of the relevant literature and case law.

* University of Szczecin, Poland | Uniwersytet Szczeciński, Polska, <https://orcid.org/0000-0002-4573-4310>, e-mail: agata.pyrzynska@usz.edu.pl.

Keywords: the principle of university autonomy – university assembly – university premises – freedom of assembly – rector

Wprowadzenie

Problematyka wolności zgromadzeń należy do jednego z ważniejszych zagadnień dotyczących funkcjonowania demokratycznego państwa prawnego¹. Świadczy o tym już sam fakt ujęcia jej na czele katalogu wolności i praw politycznych umocowanych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej². Co ważne, mowa tu o „wolności”, a zatem ustrojodawca podkreślił w ten sposób, że nie chodzi o uprawnienie stworzone przez prawo, lecz o wolność przysługującą człowiekowi, która podlega ochronie ze strony państwa³. Sprowadza się ona w ogólnym ujęciu do możliwości artykułowania przez każdego, choć w szerszej grupie, stanowisk czy poglądów w określonej sprawie⁴, nierzadko mających związek ze sferą publiczną. W ustawie Prawo o zgromadzeniach, będącej podstawowym źródłem regulacji zgromadzeń i proceduralnych aspektów ich organizacji, pod pojęciem „zgromadzenie” rozumie się zgrupowanie osób na otwartej przestrzeni dostępnej dla nieokreślonych imiennie osób, w określonym miejscu i w celu odbycia wspólnych obrad czy wspólnego wyrażenia stanowiska w sprawach publicznych⁵. Nie każda jednak grupa osób będzie mogła zostać określona mianem „zgromadzenia”. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 16 marca 2017 r., wśród kluczowych elementów determinujących omawiane pojęcie, uznawanych za rudymenarne (także w doktrynie prawniczej), uznać należy intencjonalną obecność więcej niż jednej osoby w tym samym miejscu i czasie, wspólny cel łączący te osoby w postaci potrzeby odniesienia

¹ Tak też M. Wiącek, *Wolność zgromadzeń i zrzeszania się*, w: W. Brzozowski, A. Krzywoń, M. Wiącek, *Prawa człowieka*, Warszawa 2021, s. 261; zob. też wyrok Trybunału Konstytucyjnego (TK) z dnia 18 I 2006 r., sygn. akt K 21/05, LEX nr 182442; wyrok TK z 28 VI 2000 r., sygn. akt K 34/99, LEX nr 41213.

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 IV 1997 r. (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.), dalej „Konstytucja RP”.

³ A. Rzetecka-Gil, *Art. 3*, w: eadem, *Prawo o zgromadzeniach. Komentarz*, Warszawa 2019, LEX/el.

⁴ P. Ruczkowski, *Decyzja w sprawie zakazu zgromadzeń publicznych jako przykład reglamentacji administracyjnoprawnej wolności i praw jednostki*, „Przegląd Sejmowy” 2012, nr 2, s. 79.

⁵ Zob. art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 24 VII 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1389), dalej „p.z.”.

się do określonej sprawy (wspólna więź uczestników zgromadzenia), wskazaną konstytucyjnie cechą pokojowego przebiegu zgromadzenia, a także jego odformalizowany charakter⁶. Szczególnie istotną kwestią jest to, że osoby tworzące zgromadzenie musi łączyć pewna intelektualna czy psychologiczna więź wyznaczona wspólnym celem i potrzeba wyartykułowania poglądów w określonej sprawie. Zgromadzenia mają jednocześnie charakter okazjonalny, gdyż więź ta nie ma charakteru trwałego – ogranicza się do wspólnego wyrażenia stanowiska, idei, artykułowania wspólnych interesów, a sami uczestnicy zgromadzenia, choć chwilowo połączeni wspólnym celem, nierzadko pozostają dla siebie grupą osób anonimowych⁷.

Co ważne, zgromadzenie może obejmować każdą formę wypowiedzi lub ekspresji odnoszącą się do kwestii mającej istotne znaczenie dla danej zbiorowości⁸. Oznacza to, że z wolności tej mogą korzystać osoby funkcjonujące w różnych obszarach i środowiskach, a zatem nie tylko chcące wyrazić swoje stanowisko wobec kwestii ważnych z punktu widzenia państwa i jego mechanizmów (sfery publicznej), ale także odczuwające taką potrzebę w obszarze bardziej skonkretyzowanym (zawężonym przedmiotowo). Takim przykładem jest w szczególności możliwość korzystania z wolności zgromadzeń na terenie uczelni. Zgromadzenia te inicjowane są przez szczególną grupę podmiotów, a ich cel i przedmiot nierzadko (choć nie zawsze) pozostają w oczywistym związku z obszarem szkolnictwa wyższego. W tym zakresie problematykę organizacji zgromadzeń, jako *lex specialis* wobec p.z., reguluje art. 52 Ustawy z dnia 21 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁹. Określa on rudymen tarne założenia dotyczące zgromadzeń na terenie uczelni, odróżniając je od typowych zgromadzeń publicznych. Warto podkreślić, że specyfika zgromadzeń regulowanych przez p.s.w.n. nie ogranicza się tylko do szczególnej grupy podmiotów je inicjujących, ale opiera się także na szczególnym miejscu, w którym są one organizowane. W przypadku gdy społeczność akademicka

⁶ Wyrok TK z 16 III 2017 r., sygn. akt Kp 1/17, LEX nr 2242310.

⁷ Zob. wyrok TK z 18 IX 2014 r., sygn. akt K 44/12, LEX nr 1508997; wyrok TK z 10 VII 2008 r., sygn. akt P 15/08, LEX nr 400869; także: M. Gołda-Sobczak, *Zgromadzenia publiczne w polskim systemie prawnym i ich znaczenie dla kultury i sztuki*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne” 2014, nr 2, s. 152–153.

⁸ Wyrok TK z 16 III 2017 r., sygn. akt Kp 1/17, op. cit.

⁹ Ustawa z dnia 20 VII 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 1571), dalej „p.s.w.n.”.

zdecydowałyby o zamiarze organizacji zgromadzenia w innym miejscu niż teren uczelni, zastosowanie powinien znaleźć tryb określony w p.z.

Celem artykułu jest ustalenie, na jakich zasadach na terenie uczelni może być realizowana konstytucyjna wolność zgromadzeń i na ile ustawodawca za konieczne uznał wprowadzenie odrębności wobec ogólnych zasad organizacji zgromadzeń publicznych określonych w p.z. W szczególności analiza prowadzona będzie w zestawieniu z zasadą autonomii szkół wyższych umocowaną w art. 70 ust. 5 Konstytucji RP, w tym przy uwzględnieniu obowiązków rektora w zakresie konieczności zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na uczelniach wyższych. Przyjąć bowiem należy, że to właśnie z uwagi na konstytucyjnie gwarantowaną zasadę autonomii uczelni prawodawca za uzasadnione uznał wprowadzenie dodatkowych ograniczeń i szczególnych rozwiązań względem innych zgromadzeń publicznych. Analiza przeprowadzona w opracowaniu ma przynieść odpowiedź na pytanie, czy przepisy ujęte w p.s.w.n. nie dają uczelniom zbyt dużej swobody w zakresie decydowania o możliwości organizowania zgromadzeń oraz ich szczegółowych zasadach. W ramach rozważań przedstawione zostaną ustawowe ramy organizacji zgromadzeń na uczelniach wyższych, a także dopuszczalna swoboda organów uczelni w kontekście doprecyzowania przepisów porządkowych dookreślających tę procedurę. Na potrzeby niniejszego tekstu wykorzystano metodę formalnoprawną dla zbadania treści, zakresu oraz relacji występujących pomiędzy obowiązującymi normami, a także dokonano analizy literatury przedmiotu i orzecznictwa.

1. Zasada autonomii uczelni a organizacja zgromadzeń

Organizacja zgromadzeń na terenie uczelni charakteryzuje się zauważalnymi odrębnościami względem innych zgromadzeń publicznych. Wynika to ze szczególnego statusu szkół wyższych, które na mocy art. 70 ust. 5 Konstytucji RP korzystają z autonomii, rozumianej jako prawo do samostanowienia, samodzielnego rozstrzygnięcia o swoich sprawach i niezależności¹⁰. W praktyce autonomia uczelni obejmuje różne sfery jej działania, przy czym powszechnie wskazuje się na autonomię w zakresie instytucjonalnym i prawnoorganizacyjnym, kształcenia

¹⁰ Hasło: *autonomia*, Słownik Języka Polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/sjp/autonomia;2551312.html> (dostęp: 30 IV 2026).

i prowadzenia działalności naukowej, a także finansowym¹¹. Uwagę zwraca to, że sfery te są ze sobą wzajemnie powiązane. Można nawet stwierdzić, że autonomia instytucjonalna, która sprowadza się do swobodnego decydowania o władzach, wewnętrznym ładzie, sposobie organizacji i działalności, oraz prawnoorganizacyjna, polegająca na wydawaniu aktów wewnętrznych (zakładowych), służą właśnie zapewnieniu niezależności uczelni w prowadzonej działalności naukowej i dydaktycznej. W literaturze słusznie podkreśla się też, iż autonomia uczelni oznacza brak ingerencji państwa w sprawy wewnętrzne szkoły wyższej¹². Ten aspekt jest szczególnie zauważalny w kontekście zgromadzeń na terenie uczelni.

Odnosząc się do zasady autonomii szkół wyższych i jej wpływu na organizację zgromadzeń na terenie uczelni, należy wskazać na kluczowe czynniki, które zadecydowały o przyjęciu szczególnych przepisów w tym zakresie. Jak się wydaje, pośród ustawowych rozwiązań określających granice autonomii uczelni szczególną uwagę zwraca przede wszystkim pozycja rektora, a także podejście ustawodawcy do prawnego dookreślenia zasad zarządzania terenem uczelni i sposobu zapewnienia na nim bezpieczeństwa. Jak wiadomo, szczególnym wyrazem autonomii szkół wyższych jest powierzenie rektorowi kluczowej roli w kierowaniu uczelnią¹³, na co wyraźnie wskazuje art. 23 ust. 2 p.s.w.n. Poza zadaniami wskazanymi wprost w tym przepisie, na czele z reprezentowaniem uczelni i zarządzaniem nią, prawodawca w art. 23 ust. 1 p.s.w.n. jasno ustalił, że rektor jest właściwy we wszystkich sprawach dotyczących uczelni z wyjątkiem tych, które zostały zastrzeżone przez ustawę lub statut do kompetencji innych organów uczelni (możemy w tym przypadku mówić o domniemaniu kompetencji rektora)¹⁴. Co więcej, to na rektora nałożono zadanie w postaci dbania o utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni,

¹¹ D. Nowak, *Autonomia szkół wyższych w świetle orzecznictwa*, „Prawo i Więź” 2024, nr 3, s. 156. Na temat pojęcia autonomii uczelni także A. Chorążewska, *Wolność nauczania a autonomia edukacji akademickiej zgodnie z ustawą 2.0*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2023, nr 1, s. 189 i n.

¹² J. Janikowski, *Autonomia szkół wyższych a interwencja służb odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego*, „Ius Novum” 2018, nr 1, s. 113.

¹³ J.M. Zieliński wprost nazywa rektora „zdecydowanie najważniejszą osobą na uczelni”; zob. J.M. Zieliński, *Art. 23*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, pod red. H. Izdebskiego, J.M. Zielińskiego, wyd. 3, Gdańsk 2023, LEX/el.

¹⁴ Na ten temat także M. Karpiuk, *Prawo organizowania zgromadzeń na terenie uczelni a utrzymanie porządku i bezpieczeństwa*, „Studia Prawnoustrojowe” 2015, nr 29, s. 99.

ograniczając w tym zakresie oddziaływanie służb państwowych zapewniających porządek i bezpieczeństwo¹⁵. Choć pojęcie „teren uczelni” nie jest bezpośrednio zdefiniowane w ustawie, w literaturze zasadnie wskazuje się, że należy je rozumieć jako „zbiór desygnatów (nieruchomości lub ich części irrelewantnie od ich prawnego wyodrębnienia) określonych przez rektora w porozumieniu zawartym na piśmie dla celów dowodowych przez rektora i wójta (burmistrza, prezydenta miasta)”¹⁶ bądź po prostu jako budynki z ich pomieszczeniami oraz tereny przynależne do budynków (teren zewnętrzny należący do uczelni) ustalony w drodze porozumienia między rektorem a organem samorządu terytorialnego¹⁷. Tak zakreślona pozycja rektora przekłada się na powierzenie mu, a nie organowi gminy, roli podmiotu, wobec którego w pierwszej kolejności musi nastąpić notyfikacja organizacji zgromadzenia zaplanowanego na terenie uczelni. Rozwiązanie to ma służyć przede wszystkim ocenie, czy konkretne zgromadzenie (w zakresie jego celu i programu) nie będzie stanowiło naruszenia przepisów prawa, a w szczególności, czy cechować się będzie wymaganym przez Konstytucję RP pokojowym charakterem. Co więcej, rola rektora uwidaczniać się będzie także w toku trwania zgromadzenia. Skoro to rektor, a nie inne podmioty, ma dbać o zapewnienie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni, to na niego nałożono obowiązki w zakresie kontroli przestrzegania przepisów prawa w trakcie zgromadzenia, włącznie z prawem do jego rozwiązania w razie ich naruszenia. Mechanizm ten skorelowany jest także z innymi przepisami ujętymi w p.s.w.n. Zauważyć bowiem należy, że ustawodawca wprost wskazuje na ograniczone możliwości wstępu na teren uczelni służb państwowych odpowiedzialnych za utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa wewnętrznego (np. Policji). Służby te mogą wkroczyć na teren uczelni tylko na wezwanie rektora bądź wyjątkowo bez takiego wezwania, gdyby zaistniało bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego lub w przypadku wystąpienia klęski żywiołowej¹⁸. Dodać należy, że jeśli służby wkroczą na teren uczelni, są one zobowiązane opuścić go niezwłocznie po ustaniu

¹⁵ Zob. art. 50 ust. 1 p.s.w.n.

¹⁶ M. Kusion, *Określanie terenu uczelni. Problemy prawne i postulaty*, „Państwo i Społeczeństwo” 2014, nr 4, s. 216.

¹⁷ E. Ura, *Art. 230*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, pod red. W. Sanetry, M. Wierzbowskiego, Warszawa 2013, LEX/el.

¹⁸ Zob. art. 50 p.s.w.n.

wspomnianych wyżej przyczyn bądź na żądanie rektora (art. 50 ust. 6 p.s.w.n.)¹⁹. Podsumowując, wynikająca z autonomii uczelni pozycja rektora i jego obowiązki związane z zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni zdecydowały o wyłączeniu w przypadku zgromadzeń na terenie uczelni standardowego trybu postępowania przewidzianego w p.z. i o przeniesieniu na rektora podstawowych zadań organów gmin. Mechanizm ten pozwala na respektowanie samodzielności uczelni, a jednocześnie gwarantuje ochronę porządku i bezpieczeństwa, zarówno wśród uczestników zgromadzenia, jak i wśród innych użytkowników uczelni, którzy w czasie zgromadzenia na terenie uczelni przebywają.

Niejako na marginesie warto też zauważyć, że kształt aktualnie obowiązującego art. 52 p.s.w.n. i wynikający z niego szczególny rygor w zakresie organizacji zgromadzeń na terenie uczelni z kluczową rolą rektora jest już ugruntowany w polskim systemie prawa. Kwestia ta podobnie regulowana była zarówno w Ustawie z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym²⁰, jak i w Ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym²¹. W obu przypadkach ustawodawca powierzył szczególną rolę w zakresie kontroli nad prawidłowością organizowania zgromadzeń i bezpieczeństwem w trakcie ich przebiegu rektorowi, a nie jak w standardowej procedurze dotyczącej organizacji zgromadzeń publicznych – organom gmin i służbom ochrony porządku publicznego.

2. Proceduralne aspekty organizacji zgromadzeń na terenie uczelni

Analizując specyfikę zgromadzeń na terenie uczelni, w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na podmioty, które mogą korzystać z omawianej wolności. Zgodnie z art. 52 ust. 1 p.s.w.n. prawo organizowania

¹⁹ Jak słusznie wskazuje A. Jakubowski – przepis ten należy interpretować ściśle, a zatem służby te mogą znajdować się w przestrzeni szkoły wyższej tylko tyle czasu, ile trwają przyczyny, które uzasadniały wstęp na teren uczelni, a każda ich aktywność po tym terminie powinna być traktowana jako rażące naruszenie autonomii uczelni. Zob. A. Jakubowski, *Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni wyższej*, „*Studia Iuridica*” 2016, nr 66, s. 119–120.

²⁰ Zob. art. 180 Ustawy z dnia 12 IX 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385).

²¹ Zob. art. 230 Ustawy z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365).

zgrupowań na terenie uczelni mają członkowie wspólnoty uczelni. Na tle tego przepisu rozważać można dwie kwestie: po pierwsze, co należy rozumieć pod pojęciem „organizacji zgromadzeń”, po wtóre, jakie podmioty ustawodawca zalicza do grona „członków wspólnoty uczelni”.

Jak wiadomo, w ramach konstytucyjnej wolności zgromadzeń powszechnie wyróżnia się dwa zasadnicze uprawnienia. Na treść tej wolności składają się bowiem zarówno wolność organizacji zgromadzeń, rozumiana jako możliwość zainicjowania zgromadzenia, określenia jego celów, przedmiotu, miejsca czy terminu, jak i wolność uczestniczenia w zgromadzeniu, sprowadzającą się do podjęcia decyzji o udziale w nim (ewentualnie dołączeniu), zaniechaniu bądź opuszczeniu zgromadzenia²². Na gruncie art. 52 ust. 1 p.s.w.n. ograniczony został tylko pierwszy z aspektów wskazujący na uprawnienie do organizowania zgromadzeń na terenie uczelni. W tym zakresie ustawodawca ograniczył się wyłącznie do członków wspólnoty uczelni, uniemożliwiając podjęcie działań w tym zakresie innym podmiotom. W tym miejscu trzeba doprecyzować, że zgodnie z art. 10 ust.1 p.s.w.n. wspólnotę uczelni tworzą jej pracownicy, doktoranci oraz studenci. W przypadku pracowników ustawodawca nie precyzuje, czy chodzi wyłącznie o nauczycieli akademickich, czy także o pracowników niebędących nauczycielami akademickimi (pracowników administracyjnych). Przyjąć więc należy, że uprawnienie to będzie przysługiwało obu wskazanym grupom. Takie rozwiązanie, ograniczające zakres podmiotów uprawnionych do organizacji zgromadzenia na terenie uczelni, wydaje się logiczne i uzasadnione, w szczególności gdy zostanie ono zestawione z art. 52 ust. 5 p.s.w.n., w myśl którego to właśnie organizatorzy zgromadzenia odpowiadają za jego przebieg przed organami uczelni²³. Ustawodawca wyszedł z założenia, że ograniczenie grona organizatorów będzie racjonalne, przede wszystkim z tego względu, że podmioty te podlegają

²² Na ten temat także M. Florczak-Wątor, *Art. 57, w: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, pod red. P. Tulei, wyd. 2, Warszawa 2023, LEX/el. W. Sokolewicz i K. Wojtyczek z wolności zgromadzeń wyprowadzają cztery prawa podmiotowe: (1) wolność organizowania zgromadzenia, (2) prawo kierowania jego przebiegiem, (3) wolność uczestniczenia lub nieuczestniczenia w zgromadzeniu oraz (4) prawo do ochrony ze strony państwa bądź innych władz publicznych; zob. W. Sokolewicz, K. Wojtyczek, *Art. 57, w: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom II*, pod red. L. Garlickiego, M. Zubika, wyd. 2, Warszawa 2016, LEX/el.

²³ W literaturze wskazuje się, że mowa tu o odpowiedzialności porządkowej, cywilnej oraz dyscyplinarnej; szerzej A. Jakubowski, *Art. 52, w: Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, pod red. idem, wyd. 1, Warszawa 2023, Legalis.

bezpośrednio rektorowi, a ponadto znają specyfikę miejsca, w którym do zgromadzenia takiego miałyby dojść, co pozwala na jego odpowiednie zaplanowanie, organizację i zabezpieczenie²⁴. Inaczej sytuacja wygląda w odniesieniu do drugiego z uprawnień mieszczącego się w ramach wolności zgromadzeń. Na gruncie przepisów p.s.w.n. nie ma bowiem przeszkód, by do zgromadzenia – także tego organizowanego na terenie uczelni – dołączyły inne osoby, niebędące członkami wspólnoty uczelni²⁵, pod warunkiem że popierają one jego cel i założenia, a jednocześnie swoim zachowaniem nie naruszają przepisów i pokojowego charakteru zgromadzenia. Tym sposobem ustawodawca podkreślił wolnościowy charakter tego rodzaju wydarzeń.

Kolejną kwestią związaną z korzystaniem z wolności zgromadzeń na uczelni jest problem przedmiotu zgromadzenia. W tym zakresie można zastanawiać się, czy skoro mowa o zgromadzeniu odbywanym na terenie uczelni, jego tematyka powinna koncentrować się wyłącznie na problemach związanych *stricte* z obszarem funkcjonowania szkolnictwa wyższego i nauki. Analiza przepisów ujętych w ustawie nie pozwala na przyjęcie takiego zawężającego stanowiska. O ile dla stosowania przepisów dotyczących zgromadzeń na terenie uczelni ujętych w art. 52 p.s.w.n. muszą być spełnione kryteria podmiotowe i terytorialne, o tyle przedmiot obrad nie ma znaczenia. Tym samym uznać należy, że – podobnie jak na gruncie p.z. – wydarzenie takie dotyczyć może każdej sprawy, która w ocenie organizatorów tego wymaga. Oczywiście nie można przy tym nie zauważyć, że zdecydowana większość zgromadzeń na terenie uczelni ze swej natury będzie miała związek z tą właśnie sferą. Nie ulega bowiem wątpliwości, że zwykle organizatorzy zgromadzeń starają się tak dobrać miejsce ich organizacji, by podkreślić doniosłość problemu, a także w możliwie najszerszym zakresie zapewnić osiągnięcie celu zgromadzenia. W takim przypadku organizacja zgromadzeń powiązanych przedmiotowo z obszarem funkcjonowania uczelni czy z konkretnymi problemami bądź wyzwaniem dotyczącymi społeczności akademickiej może mieć silniejszy wydźwięk wtedy, gdy zainteresowani będą prezentować wspólne stanowisko w tej szczególnej przestrzeni. Taka postawa pozwala pokazać jedność społeczności akademickiej

²⁴ D. Radziszewski podkreśla dodatkowo, że „współgra to z poruszaną w doktrynie intencją ustawodawcy zmierzającą do upodmiotowienia tych grup funkcjonujących w przestrzeni akademickiej”; zob. D. Radziszewski, *Wolność zgromadzeń na gruncie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, „Paragraf” 2026, nr 8, s. 121.

²⁵ Podobnie M. Karpiuk, op. cit., s. 105 oraz E. Ura, op. cit.

w danej sprawie, a jednocześnie stanowi sugestywny środek komunikowania władzom uczelni nastrojów panujących we wspólnocie uczelni. Tym samym szczególne rozwiązania ujęte w art. 52 p.s.w.n. mogą przyczynić się do wzmocnienia prezentowanych stanowisk, a także pomóc w zgromadzeniu wszystkich zainteresowanych danych sprawą osób w jednym miejscu i czasie. Ponadto – jak wskazano wyżej – członkowie wspólnoty uczelni mogą także w jej murach prezentować swoje stanowiska w zupełnie innych sprawach, lecz przy poszanowaniu szczególnych rozwiązań proceduralnych określonych w ustawie.

Istotną kwestią w kontekście organizacji zgromadzeń na terenie uczelni jest także tryb zawiadomienia o zamiarze ich odbycia. W tym przypadku omawiany rodzaj zgromadzeń cechuje się wyraźnymi odrębnościami względem trybu przewidzianego w p.z. O ile w standardowej procedurze dotyczącej zgromadzenia publicznego organizator powinien zawiadomić organ gminy nie wcześniej niż na 30 dni i nie później niż na 6 dni przed planowaną datą zgromadzenia, o tyle w przypadku zgromadzeń na terenie uczelni organizator powinien zawiadomić rektora nie później niż na 24 godziny przed rozpoczęciem zgromadzenia. Rozwiązanie to stanowi – jak już wcześniej wskazano – wyraz poszanowania zasady autonomii uczelni i podkreśla pozycję rektora jako jednoosobowego organu kierującego uczelnią, odpowiedzialnego w szczególności za zapewnienie porządku i bezpieczeństwa. Jeśli chodzi o sam termin, jest on zdecydowanie krótszy niż w przypadku innych zgromadzeń publicznych. Wynika to z faktu, że procedura przewidziana w p.s.w.n. nie przewiduje szczególnej ścieżki prawnej przed sądem powszechnym, umożliwiającej zakwestionowanie ewentualnej decyzji rektora o zakazie organizacji zgromadzenia, jak ma to miejsce w procedurze standardowej²⁶, co jednak w ogólnym ujęciu osłabia ochronę wolności zgromadzeń na uczelni. Rozwiązanie to z jednej strony miało zapewnić większą elastyczność w procedurze notyfikowania zamiaru organizacji zgromadzenia, umożliwiając organizatorowi podjęcie decyzji o jego organizacji nawet tuż przed terminem jego odbycia, co idzie w parze z wolnościowym wymiarem zgromadzeń, a z drugiej – dawać rektorowi minimalny niezbędny czas do podjęcia działań związanych

²⁶ Zob. art. 16 p.z. Przyjąć należy, że z uwagi na specyfikę rozstrzygnięcia rektora jego decyzja podlega kontroli sądu administracyjnego. Problem jednak sprowadza się do tego, że taka procedura, inaczej niż w przypadku przewidzianej w p.z., nie stwarza wystarczającej ochrony wolności zgromadzeń dla ich organizatorów z uwagi na długotrwałe postępowanie; na ten temat także A. Jakubowski, *Art. 52, op. cit.*

z zabezpieczeniem wydarzenia i ewentualnym wyznaczeniem przedstawiciela. Warto także odnotować, że ustawodawca przewidział w wyjątkowych sytuacjach możliwość przyjęcia przez rektora zawiadomienia o organizacji zgromadzenia w krótszym terminie. Zgodnie z art. 52 ust. 2 p.s.w.n. może to nastąpić tylko w przypadkach uzasadnionych nagłością sprawy. Z uwagi na fakt, że przesłanka ta określona została bardzo ogólnie, decyzja rektora w tym zakresie będzie miała charakter uznaniowy w odniesieniu do kwalifikowania „nagłości sprawy”.

Warto także zaznaczyć, że w p.s.w.n. ustawodawca nie dookreśla szczególnego trybu, w którym takie zawiadomienie powinno zostać złożone (np. wymogów formalnych zawiadomienia, danych organizatora czy formy, w której jest ono składane). Uznać należy, że kwestie te powinny zostać określone, zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 12 p.s.w.n., w statucie uczelni²⁷. Jeśli chodzi o formę zawiadomienia, racjonalne i stanowiące naturalną konsekwencję wolności zgromadzeń wydaje się przyjęcie rozwiązania analogicznego do przewidzianego w art. 9 p.z., dopuszczającego złożenie takiego zawiadomienia pisemnie, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej²⁸. Innymi słowy: pożądane byłoby przyjęcie jako dopuszczalnej takiej formy, która bez większych przeszkód pozwoli rektorowi na uzyskanie wiedzy, co do zamiaru zorganizowania zgromadzenia i jego założeń²⁹, a zarazem nie będzie stanowiła nadmiernego utrudnienia dla organizatora dokonującego zawiadomienia.

Analizując kwestie proceduralne dotyczące zgłoszenia zamiaru organizacji zgromadzenia na terenie uczelni, należy wskazać, że na gruncie p.s.w.n. bezpośrednio dookreślono, w jakich przypadkach zawiadomienie powinno spotkać się z zakazem organizacji wydanym przez rektora lub odmową zgody na organizację zgromadzenia w lokalu uczelni³⁰. Zgodnie z art. 52 ust. 3 p.s.w.n. rektor może o tym zdecydować wtedy, gdy cel lub program zgromadzenia naruszają obowiązujące prawo. Rozstrzygnięcia rektora w przedmiocie odmowy udzielenia zgody lub zakazu zgromadzenia podejmowane są w formie decyzji

²⁷ Zob. np. D. Antonowicz et al., *Statut 2.0 Koncepcja porządku ustrojowego akademickiej uczelni publicznej*, s. 89–90, <https://statut20.umk.pl/wp-content/uploads/2019/01/Statut.pdf> (dostęp: 8 V 2026).

²⁸ Przepis ten przewiduje także możliwość złożenia zawiadomienia w formie faksu – ta forma staje się jednak coraz mniej popularna.

²⁹ M. Karpiuk, op. cit., s. 105.

³⁰ W drugim przypadku mowa o sytuacji, gdy organizator zamierza zorganizować zgromadzenie w lokalu uczelni.

administracyjnej i mają charakter aktów zewnętrznych, co znajduje potwierdzenie w orzecznictwie³¹. Przyjąć przy tym należy, że określenie „przepisy prawa”, o którym mowa we wskazanym przepisie, należy traktować szeroko, zaliczając do nich wymogi konstytucyjne (przede wszystkim wymóg pokojowego charakteru zgromadzenia), przepisy ujęte w pozostałych aktach prawa powszechnie obowiązującego, jak również akty wewnętrzne uczelni (akty zakładowe)³². Ocena rektora powinna obejmować zarówno cel, a zatem specyfikę założeń, do których osiągnięcia zmierza zgromadzenie, jak i jego program rozumiany jako szczegółowy przebieg zgromadzenia (w tym kolejność zaplanowanych działań podczas zgromadzenia w kontekście wymaganego porządku i bezpieczeństwa czy sposób zapewnienia jego pokojowego charakteru, tj. środki podjęte w tym zakresie przez organizatora w celu zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia w trakcie zgromadzenia)³³.

Poza wskazanymi wyżej przypadkami, odnoszącymi się do aktu notyfikacji zamiaru organizacji zgromadzenia, na gruncie art. 52 p.s.w.n. rektor jest także zobowiązany do kontroli przestrzegania przepisów prawa (powszechnie obowiązującego oraz aktów wewnętrznych) przez organizatora i uczestników zgromadzenia także w trakcie jego trwania. W tym celu może on delegować na zgromadzenie swojego przedstawiciela. Choć nie jest to rozwiązanie obligatoryjne, wydaje się, że z uwagi na inne obowiązki rektora, a zarazem potrzebę bieżącego monitoringu przebiegu wydarzenia, jest ono pożądane. Warto zauważyć, że w tym zakresie ustawodawca przewidział procedurę zbliżoną do ujętej w p.z., ale nie tożsamą. W typowej procedurze organ gminy może wyznaczyć swojego przedstawiciela w celu sprawowania pieczy nad porządkiem i bezpieczeństwem podczas zgromadzenia publicznego. Zasadnicza różnica względem rozwiązań dotyczących zgromadzeń na terenie uczelni sprowadza się do tego, że w sytuacji, gdyby organ gminy uznał, że istnieje niebezpieczeństwo naruszenia porządku publicznego w trakcie trwania zgromadzenia, wyznaczenie przedstawiciela jest

³¹ Zob. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Warszawie z 15 VII 2020 r., sygn. akt VII SA/Wa 2311/19, LEX nr 3071624.

³² Taki pogląd jest także powszechnie przyjmowany w literaturze, zob. np. T. Szewc, *Art. 230*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, pod red. P. Chmielnickiego, P. Steca, Gdańsk 2017, LEX/el.; D. Radziszewski, op. cit., s. 123; M.J. Zieliński, *Art. 52*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, pod red. H. Izdebskiego, J.M. Zielińskiego, op. cit.

³³ Wyrok WSA w Warszawie z 15 VII 2020 r., sygn. akt. VII SA/Wa 2311/19 oraz D. Radziszewski, op. cit., s. 123.

jego obowiązkiem³⁴. Co więcej, na gruncie przepisów regulujących organizację zgromadzeń na terenie uczelni, zarówno rektor, jak i jego przedstawiciel w przypadku uznania, iż doszło do naruszenia przepisów prawa, powinni takie zgromadzenie rozwiązać. W tym zakresie ustawodawca nie dookreślił szczegółowego trybu postępowania (inaczej niż w przypadku innych zgromadzeń publicznych), pozostawiając go do uregulowania w przepisach porządkowych w statucie uczelni. Zastrzegł jedynie, że podmiot rozwiązujący zgromadzenie zobowiązany jest do wcześniejszego uprzedzenia uczestników o możliwości zastosowania takiego środka. Tego rodzaju ostrzeżenie postrzegać należy jako środek prewencyjny, służący przywróceniu postępowania zgodnego z przepisami, zapobiegający zastosowaniu władczej formy działania wobec uczestników zgromadzenia. W przypadku rozwiązania zgromadzenia, podobnie jak w procedurze weryfikacji zawiadomienia o zamiarze organizacji zgromadzenia, ocena konkretnej sytuacji będzie zależna od uznania rektora lub jego przedstawiciela³⁵.

Ciekawym problemem powiązanim z organizacją zgromadzeń na terenie uczelni jest także przypadek organizacji na terenie uczelni kilku zgromadzeń w tym samym czasie i miejscu. *De lege lata* sytuacja taka – inaczej niż w przypadku innych zgromadzeń publicznych – nie jest uregulowana w przepisach p.s.w.n. Przyjąć należy, że jeśli organizatorzy odrębnych zgromadzeń chcieliby je zorganizować dokładnie w tym samym miejscu (np. tym samym lokalu uczelni), o decyzji rektora powinien rozstrzygać – poza warunkiem ich pokojowego i zgodnego z przepisami charakteru – termin złożenia zawiadomienia, tak jak przewidziano to w art. 12 p.z., a zatem pierwszeństwo należałoby przyznać zgromadzeniu zgłoszonemu wcześniej. Jednocześnie nie można w tym przypadku mówić o jakimkolwiek odgórnym uprzywilejowaniu któregośkolwiek z rodzajów zgromadzeń odbywanych na terenie uczelni – takich rozwiązań w ustawie nie przewidziano. Odnosząc się do problemu kumulacji zgromadzeń, można wyobrazić sobie jeszcze jedną sytuację – taką, w której na terenie uczelni miałyby dojść do organizacji zgromadzeń o przeciwnych celach. Wówczas rolą rektora nie jest wartościowanie tych zgromadzeń, lecz dążenie do stworzenia możliwości ich zorganizowania w taki sposób, by nie stanowiły dla siebie wzajemnego niebezpieczeństwa, co idzie w parze z konstytucyjnym

³⁴ Zob. art. 17 ust. 1 p.z.

³⁵ J. Woźnicki, Art. 52, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, pod red. idem, Warszawa 2019, LEX/el.

wolnościowym wymiarem tego rodzaju aktywności. Dopiero uznanie, że taki układ zgromadzeń może stanowić zagrożenie dla życia i mienia bądź dla pokojowego ich przebiegu, może przemawiać za władczym rozstrzygnięciem rektora, uniemożliwiającym odbycie zgromadzenia.

Wreszcie warto zauważyć, że zakres regulacji problematyki zgromadzeń na terenie uczelni w p.s.w.n. jest ograniczony. Jednocześnie wiele kwestii dotyczących tych szczególnych zgromadzeń nie może być bezpośrednio normowany przez p.z. z uwagi na ich specyfikę. Z tego też powodu ustawodawca w art. 34 ust. 1 pkt 12 p.s.w.n. nieprzypadkowo zobowiązał senat uczelni do określenia w statucie uczelni przepisów porządkowych dotyczących odbywania zgromadzeń. Pod pojęciem tym powszechnie rozumie się regulacje, które mają na celu ochronę takich wartości, jak życie, zdrowie, mienie, a także bezpieczeństwo i porządek publiczny³⁶. Z uwagi na szczególną pozycję uczelni i jej autonomię ustawa nie precyzuje, jakie dokładnie kwestie powinny zostać w ramach tych przepisów ujęte. Jak się wydaje, należy wśród nich wymienić wszystkie te zagadnienia, które mogą pozostawać w bezpośrednim związku z zapewnieniem uporządkowanego, spokojnego i bezpiecznego przebiegu zgromadzenia. Tym samym w szczególności przepisy te mogą dookreślać elementy zawiadomienia służące rzetelnemu opisowi przebiegu wydarzenia (np. sprawa, której ma dotyczyć, czas i miejsce na terenie uczelni, przebieg, przewidywana liczba uczestników, dane dotyczące organizatora); szczególne obowiązki ciążące na organizatorze służące zapewnieniu bezpiecznego przebiegu zgromadzenia; kwestię publikacji informacji o zgłoszonych zgromadzeniach na uczelni w celu zapewnienia dostępności informacji, ale także dostosowania się do planów ich organizacji przez społeczność akademicką; proceduralne aspekty dotyczące możliwości rozwiązania zgromadzenia na terenie uczelni w sytuacji określonej w art. 52 ust. 6 p.s.w.n., zasady wyznaczania przedstawiciela przez rektora czy sposób postępowania z osobami naruszającymi przepisy w toku zgromadzeń. Przepisy statutowe powinny także dookreślić – jak wskazywano wyżej – aspekty proceduralne dotyczące sposobu złożenia zawiadomienia czy tryb postępowania rektora w przypadku kumulacji zgromadzeń w tym samym miejscu i czasie.

³⁶ T. Szewc, op. cit.

3. Rodzaje zgromadzeń organizowanych na terenie uczelni

Na koniec warto zwrócić uwagę na jeszcze jedną kwestię, która wynika z przepisów dotyczących zgromadzeń na terenie uczelni, a różni się od rozwiązań ujętych w p.z. Mianowicie z brzmienia art. 52 p.s.w.n. można wywieść odmienny sposób klasyfikowania zgromadzeń niż na gruncie p.z.

W pierwszej kolejności warto odnieść się do brzmienia art. 52 ust. 1 p.s.w.n., z którego wyraźnie wynika, że ustawodawca dzieli zgromadzenia, mając na względzie charakter i specyfikę miejsca na terenie uczelni, w którym zgromadzenie dochodzi do skutku. W tym zakresie wyróżnia zgromadzenia odbywane na otwartej przestrzeni oraz zgromadzenia zlokalizowane w lokalu uczelni, a zatem wewnątrz (w pomieszczeniu) budynku mieszczącego się na terenie uczelni³⁷. Co jednak istotne, podział ten ma konkretne konsekwencje formalne, o których częściowo była już mowa wyżej. Zgromadzenia organizowane na otwartej przestrzeni wymagają wyłącznie zawiadomienia rektora o zamiarze ich przeprowadzenia. Oznacza to, że zgromadzenia te same w sobie nie wymagają wydania przez rektora żadnego formalnego rozstrzygnięcia, pod warunkiem że planowane zgromadzenie nie zostanie uznane za naruszające przepisy prawa. Innymi słowy: brak odpowiedzi rektora świadczy o jego zgodzie na organizację zgromadzenia. W przypadku zgromadzeń w lokalu uczelni sytuacja wygląda odmiennie – prawodawca zaostriżył wymogi, przewidując konieczność uzyskania przez organizatora zgody rektora na ich organizację. W odniesieniu do tego rodzaju zgromadzeń rektorowi przyznano więc dalej idące środki, uzależniając każdorazowo przeprowadzenie zgromadzenia od wyrażenia przez niego wyraźnej zgody. Przemawia za tym z jednej strony wspomniana już konieczność zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni, a z drugiej potrzeba pogodzenia potrzeb społeczności akademickiej w wyrażaniu ich stanowisk z codziennym trybem funkcjonowania uczelni. Przeprowadzenie zgromadzenia w lokalu uczelni ze względu na swoją specyfikę (zebranie znacznej liczby osób w zamkniętej przestrzeni, nierzadko w atmosferze silnych emocji towarzyszących wydarzeniu) może bowiem stwarzać większe niebezpieczeństwo niż podobne zgromadzenie na otwartej przestrzeni, w tym także wobec użytkowników uczelni, którzy nie biorą bezpośredniego udziału w zgromadzeniu. Po

³⁷ Tak też ibidem.

wtóre, rektor, jako organ zarządzający uczelnią, ma wiedzę o sposobie funkcjonowania uczelni, w tym o wydarzeniach odbywających się w lokalach uczelni w dniu planowanego zgromadzenia i o potencjalnych zagrożeniach, jakie mogą z tego wynikać. W szczególnych przypadkach fakt skumulowania kilku wydarzeń w tym samym czasie i miejscu może nie tylko wpływać na niemożność zapewnienia prawidłowego wykonywania zadań przez uczelnię, ale przede wszystkim naruszać porządek i ład oraz bezpieczeństwo osób w niej przebywających. Niemniej jednak stanowczo podkreślić należy, że sam fakt kumulacji zgromadzenia oraz innych wydarzeń w określonym lokalu uczelni nie może przesądzać o zakazie jego przeprowadzenia. W tym zakresie art. 52 ust. 3 p.s.w.n. jest jasny – może to nastąpić tylko wtedy, gdy cel lub program naruszałyby obowiązujące prawo, co też koresponduje z wielokrotnie podkreślanym już wolnościowym charakterem zgromadzeń. W takim więc przypadku zadaniem rektora może być podjęcie działań zmierzających do przeorganizowania zaplanowanych aktywności w uczelni (np. zmiana lokalu dla równoległego wydarzenia).

Odnosząc się do klasyfikacji zgromadzeń na terenie uczelni, warto zauważyć, że na gruncie art. 52 ust. 2 p.s.w.n. można dokonać jeszcze jednego podziału, przyjmując jako jego kryterium charakter zdarzenia powodującego organizację zgromadzenia na terenie uczelni. W przepisie tym bowiem mowa jest o zgromadzeniach zaplanowanych, a zatem tych, o których organizacji zawiadamia się rektora na co najmniej 24 godziny przed ich organizacją, oraz o zgromadzeniach, o których zawiadamia się organ po tym terminie i które określić można mianem nagłych czy spontanicznych. W drugim przypadku mogłoby się wydawać, że zgromadzenia te mogą być postrzegane jako odpowiednik zgromadzeń spontanicznych ujętych w art. 3 ust. 2 p.z. W rzeczywistości jednak pomimo pozornego podobieństwa występuje między nimi zasadnicza różnica: zgromadzenia z art. 52 ust. 2 p.s.w.n., nawet jeśli są organizowane jako reakcja na zdarzenie nagłe, to ustawodawca – inaczej niż w art. 3 ust. 2 p.z. – nie zwolnił organizatorów z obowiązku zawiadomienia rektora o ich organizacji. Rozwiązanie to jest kolejnym przejawem autonomii uczelni, wyrazem podkreślenia nadrzędnej roli rektora, a zarazem zwiększa jego kontrolę nad wydarzeniami, które mogą oddziaływać na sytuację i bezpieczeństwo użytkowników i mienia uczelni.

Podsumowanie

Zgromadzenia, stanowiące formę realizacji wolności określonej w art. 57 Konstytucji RP, nie zawsze muszą być organizowane w przestrzeni publicznej. Niekiedy ich cel może być osiągnięty skuteczniej w specyficznych miejscach, zwykle bezpośrednio powiązanych z przedmiotem takiego zgromadzenia. Tak może być właśnie w przypadku zgromadzeń organizowanych na terenie uczelni. Aby mówić o zgromadzeniu na terenie uczelni, muszą być spełnione dwa zasadnicze warunki: terytorialny – zgromadzenie musi odbyć się na terenie uczelni, zatem albo w pomieszczeniach (lokalach), którymi dysponuje uczelnia, albo na terenie zewnętrznym należącym do uczelni oraz podmiotowy, co oznacza, że zgromadzenie takie musi być organizowane przez członków wspólnoty uczelni. Z uwagi jednak na wolnościowy charakter zgromadzeń nie ma przeszkód, by wśród uczestników tego rodzaju zgromadzenia znalazły się także osoby spoza wspólnoty akademickiej.

P.s.w.n. określa szczególny tryb organizacji zgromadzeń na terenie uczelni. Regulacja ta cechuje się podkreśleniem silnej pozycji rektora właściwego w zakresie decydowania o możliwości organizacji zgromadzenia bądź o jego ewentualnym zakończeniu. Jest to rozwiązanie skorelowane bezpośrednio z zasadą autonomii uczelni i wynikająca z niej szczególną (silną) pozycją rektora. Odstąpienie od ogólnych zasad organizacji zgromadzeń określonych w p.z. było w tym przypadku konieczne, zważywszy na ograniczenie możliwości ingerencji wobec zdarzeń na terenie uczelni podmiotów zewnętrznych, jak organy gminy czy służby bezpieczeństwa i porządku publicznego, które w typowej procedurze odgrywają kluczową rolę. Trzeba też zauważyć, że szczególna regulacja ujęta w art. 52 p.s.w.n. cechuje się stosunkowo wąskim zakresem przedmiotowym. Istotne kwestie techniczne i proceduralne związane z organizacją zgromadzenia na terenie uczelni *de facto* zostały przekazane do uregulowania w statucie uczelni. Rozwiązanie to przyznaje senatowi szeroką swobodę w zakresie określenia tych zasad (zgodnie z zasadą autonomii). W praktyce może to jednak skutkować przyjmowaniem przepisów wewnętrznych ograniczających faktyczną możliwość organizacji zgromadzeń na terenie uczelni (a tym samym konstytucyjną wolność zgromadzeń), a także powodować istotne rozbieżności pomiędzy zasadami przyjmowanymi w poszczególnych szkołach wyższych. Wydaje się, że na poziomie ustawowym winny zostać doprecyzowane w szczególności takie kwestie jak forma zgłoszenia

zamiaru organizacji zgromadzenia, obowiązki organizatora związane z organizacją zgromadzenia, a także sposób postępowania rektora w przypadku zgłoszenia zgromadzeń planowanych w tym samym miejscu i czasie.

BIBLIOGRAFIA

- Antonowicz D., Kosowski J., Koziółek R., Machnikowska A., Miłosz M., Pietrzykowski T., Szot A., *Statut 2.0 Koncepcja porządku ustrojowego akademickiej uczelni publicznej*, <https://statut20.umk.pl/wp-content/uploads/2019/01/Statut.pdf> (dostęp: 8 V 2026).
- Chorażewska A., *Wolność nauczania a autonomia edukacji akademickiej zgodnie z ustawą 2.0*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2023, nr 1, s. 187–199.
- Florczak-Wątor M., *Art. 57*, w: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, pod red. P. Tulei, wyd. 2, Warszawa 2023, LEX/el.
- Gołda-Sobczak M., *Zgromadzenia publiczne w polskim systemie prawnym i ich znaczenie dla kultury i sztuki*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne” 2014, nr 2, s. 151–172.
- Jakubowski A., *Art. 52*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, pod red. A. Jakubowskiego, wyd. 1, Warszawa 2023, Legalis.
- Jakubowski A., *Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni wyższej*, „Studia Iuridica” 2016, nr 66, s. 105–124.
- Janikowski J., *Autonomia szkół wyższych a interwencja służb odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego*, „Ius Novum” 2018, nr 1, s. 112–125.
- Karpiuk M., *Prawo organizowania zgromadzeń na terenie uczelni a utrzymanie porządku i bezpieczeństwa*, „Studia Prawnoustrojowe” 2015, nr 29, s. 99–108.
- Kusion M., *Określanie terenu uczelni. Problemy prawne i postulaty*, „Państwo i Społeczeństwo” 2014, nr 4, s. 201–216.
- Nowak D., *Autonomia szkół wyższych w świetle orzecznictwa*, „Prawo i Więź” 2024, nr 3, s. 149–165.
- Radziszewski D., *Wolność zgromadzeń na gruncie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, „Paragraf” 2026, nr 8, s. 119–132.
- Ruczkowski P., *Decyzja w sprawie zakazu zgromadzeń publicznych jako przykład reglamentacji administracyjnoprawnej wolności i praw jednostki*, „Przegląd Sejmowy” 2012, nr 2, s. 79–104.
- Rzetecka-Gil A., *Art. 3*, w: A. Rzetecka-Gil, *Prawo o zgromadzeniach. Komentarz*, Warszawa 2019, LEX/el.
- Sokolewicz W., Wojtyczek K., *Art. 57*, w: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom II*, pod red. L. Garlickiego, M. Zubika, wyd. 2, Warszawa 2016, LEX/el.
- Szawc T., *Art. 230*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, red. P. Chmielnickiego, P. Steca, Gdańsk 2017, LEX/el.
- Ura E., *Art. 230*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, pod red. W. Sanetry, M. Wierzbowskiego, Warszawa 2013, LEX/el.

-
- Wiącek M., *Wolność zgromadzeń i zrzeszania się*, w: W. Brzozowski, A. Krzywoń, M. Wiącek, *Prawa człowieka*, Warszawa 2021, s. 261–276.
- Woźnicki J., *Art. 52*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, pod red. J. Woźnickiego, Warszawa 2019, LEX/el.
- Zieliński J.M., *Art. 23*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, pod red. H. Izdebskiego, J.M. Zielińskiego, wyd. 3, Gdańsk 2023, LEX/el.
- Zieliński J.M., *Art. 52*, w: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, pod red. H. Izdebskiego, J.M. Zielińskiego, wyd. 3, Gdańsk 2023, LEX/el.